
2024_BURG_00778 Bevel van de burgemeester strekkende tot het tegengaan van de zorgwekkende overbevolking in de Gentse gevangenis - Goedkeuring

Beslissing: Goedgekeurd

Zijn aanwezig bij de beslissing van dit punt:

Mathias De Clercq, burgemeester en voorzitter vast bureau

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Decreet over het lokaal bestuur, artikel 63.

Wetboek van strafvordering, artikel 613, eerste lid.

De beslissing wordt genomen op grond van:

Nieuwe Gemeentewet, artikel 133 en 135, § 2.

Wetboek van strafvordering, artikel 613, eerste lid.

Motivering

In januari 2023 heb ik een bevel uitgevaardigd waarbij ik aan de Gentse gevangenis Nieuwe Wandeling heb bevolen "om de maximale verhoogde capaciteit (365 mannelijke gedetineerden, 62 vrouwelijke gedetineerden) van de inrichting na te leven door het aantal 'grondslapers' te halveren tegen 1 maart 2023 en tot 0 te reduceren tegen 1 mei 2023 zodat er niemand meer op een matras op de grond hoeft te slapen".

Dat bevel kwam er nadat ik, samen met de gouverneur, de gevangenis had bezocht en zelf de penibele toestand had kunnen waarnemen: tientallen gedetineerden sliepen noodgedwongen op een matras op de grond, met drie personen in een cel van 9m² met daarin ook nog sanitaire voorzieningen. De gevangenis had op dat moment een bezettingsgraad van maar liefst 182%!

Er werd daarop een gezamenlijke brief naar de verschillende bevoegde staatssecretarissen en ministers gestuurd om hen op hun eigen domeinen tot concrete actie aan te sporen. Maar nadat uit een rondetafelgesprek met verschillende betrokken actoren was gebleken dat op korte termijn geen oplossing kon worden geboden, heb ik, vanuit mijn bevoegdheid voor de openbare orde op het grondgebied in het bijzonder artikel 133 en 135, § 2 van de Nieuwe Gemeentewet én voor de handhaving van de orde in arresthuizen bepaald in artikel 613 Wetboek van Strafvordering, het voornoemde bevel uitgevaardigd om een einde te stellen aan die mensonwaardige toestand. Dergelijke overbezetting heeft ontegensprekelijk een immense impact op de goede werking van de gevangenis, en op het welbevinden en de veiligheid van de gedetineerden én het personeel. De Commissie van Toezicht, belast met het onafhankelijk toezicht op de Gentse gevangenis, had ook al op dergelijk bevel aangedrongen.

Het bevel heeft heel wat weerklank gekregen in de lokale en de nationale media en maakte aan alle betrokken beleidsniveaus duidelijk dat er moest ingegrepen worden. De Commissie van Toezicht heeft daarop ook verder initiatief genomen en verschillende actoren uit de gerechtelijke keten uitgenodigd om zich te vergewissen van de toestand in de gevangenis.

Het bevel bleef ook niet zonder concreet gevolg: het aantal grondslapers daalde gestaag tot er in mei niemand nog op een matras op de grond moest slapen.

Jammer genoeg moet ik, samen met de Commissie van Toezicht, vaststellen dat de situatie in de Gentse gevangenis ondertussen terug ontspoord is met een structureel hoog aantal aan grondslapers. Dat aantal schommelt momenteel tussen de 60 en 70, zoals blijkt uit de recente tellingen van de Commissie van Toezicht.

De theoretische capaciteit van de gevangenis van 299 plaatsen (verdeeld over mannen, vrouwen en een aantal plaatsen voor geïnterneerden) werd in het verleden al opgeschaald naar een maximale capaciteit van 443 plaatsen door het bijplaatsen van bedden in de cellen, hetgeen op zich al problematisch is voor de leefomstandigheden van de gedetineerden. Specifiek voor de mannenafdeling, waar de overbevolking zich het meest laat gevoelen, telde de Commissie van Toezicht op 16 februari 2024 maar liefst 431 gedetineerden. En dat voor 367 plaatsen, verdeeld over 207 cellen. Die cijfers behoeven weinig duiding, ze spreken voor zich...

Op 19 februari 2024 heb ik de gevangenis nogmaals bezocht, en dit was opnieuw bijzonder confronterend en beschamend.

Dit bezoek en het rapport dat ik van de Commissie van Toezicht heb mogen ontvangen, nopen mij om opnieuw over te gaan tot het nemen van voorliggend besluit. Als lokale overheid is de stad Gent niet verantwoordelijk voor de in- en uitstroom van gedetineerden, maar ik ben als burgemeester wel bevoegd voor de openbare rust, veiligheid en gezondheid op het grondgebied van de stad en daar hoort ook de gevangenis bij. De structurele overbevolking is niet alleen een aantasting van de rechten van de gedetineerden (waarvoor België al vaker op de vingers werd getikt), maar brengt ook de openbare veiligheid en de gezondheid in de gevangenis in het gedrang. De overbevolking zorgt dagelijks voor spanningen en conflicten in de inrichting, tussen gedetineerden die op een paar m² moeten samenleven onderling maar ook tussen gedetineerden en personeel. De vaak onhygiënische omstandigheden vormen bovendien ook een risico voor de verspreiding van infectieziekten.

Gelet op de absoluut schrijnende toestand in de Gentse gevangenis en op grond van mijn bevoegdheid om de openbare orde te handhaven, vervat in de artikelen 133 en 135 van de Nieuwe Gemeentewet maar specifiek voor de gevangenissen ook in artikel 613 van het wetboek van Strafvordering, beveel ik hierbij andermaal dat de bezettingsgraad van de Gentse gevangenis wordt teruggebracht idealiter tot de hoger vermelde theoretische capaciteit, maar op korte termijn minstens tot de maximale capaciteit. In geen geval kan nog aanvaard worden dat gedetineerden op de grond moeten slapen.

De Commissie van Toezicht maakt in het rapport dat ik heb mogen ontvangen de terechte opmerking dat de directie van de gevangenis "geen impact heeft op de instroom van gedetineerden en bijgevolg de gevolgen van het vervolgings- en strafuitvoeringsbeleid van de rechterlijke macht ondergaat". Daarom richt ik mij thans tot de beheerder van de Belgische gevangenissen, zijnde het directoraat-generaal Penitentiaire Instellingen bij de FOD Justitie, die kan beslissen om een gedetineerde over te plaatsen vanuit de Gentse gevangenis naar een

andere gevangenis of die een overplaatsing naar de Gentse gevangenis kan weigeren op grond van de overbevolking.

Bijgevoegde bijlage(n):

- CvT - (her)bezoek gouverneur en burgemeester 19.02.2024.pdf

Beslissing

Beslist het volgende:

Artikel 1:

Aan het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen van de Federale Overheidsdienst Justitie, wordt bevolen om de zorgwekkende overbevolking van de Gentse gevangenis aan te pakken door:

- de maximale verhoogde capaciteit van de gevangenis (365 mannelijke gedetineerden, 62 vrouwelijke gedetineerden) na te leven door het aantal grondslapers te halveren tegen 15 april 2024 en tot 0 te reduceren tegen 1 juni 2024 zodat er niemand meer op een matras op de grond hoeft te slapen,
- die maximale verhoogde capaciteit niet meer te overschrijden door de in- en uitstroom van gedetineerden naar en van de gevangenis bij te sturen,
- structurele maatregelen te treffen zodat binnen afzienbare tijd ook de theoretische capaciteit van de gevangenis kan worden nageleefd.

Belangrijke bepalingen

Ter voldoening aan artikel 19, tweede lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State wordt hierbij gewezen op de mogelijkheid een vordering tot nietigverklaring en/of tot schorsing in te stellen, tegen de beslissing die u heden wordt betekend.

Beroepen tot nietigverklaring (en eventueel schorsing) moeten op straffe van niet-ontvankelijkheid worden ingesteld binnen de zestig dagen nadat de beslissingen, reglementen of besluiten werden bekendgemaakt of betekend. Op hetzelfde ogenblik als zij haar verzoekschrift indient, stuurt de verzoekende partij een kopie daarvan ter informatie naar Stad Gent, p.a. Botermarkt 1, 9000 Gent.

Het ondertekende verzoekschrift kan per aangetekende zending aan de griffie van de Raad van State, Wetenschapsstraat 33, 1040 Brussel worden gericht of elektronisch via <http://eproadmin.raadvst-consetat.be>

Meer informatie op <http://www.raadvst-consetat.be> , doorklikken naar 'procedure' > 'bestuursrechtspraak'.

Mededeling

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) voorziet het recht van toegang van de opgenomen persoonsgegevens.

U heeft hierdoor het recht inzage te vragen van de U betreffende persoonlijke gegevens die in een verwerking zijn opgenomen. Indien deze onjuist, onvolledig of niet relevant (meer) zijn, kunt U de verbetering of de verwijdering ervan vragen.

2024_BURG_00778 - Bevel van de burgemeester strekkende tot het tegengaan van de zorgwekkende overbevolking in de Gentse gevangenis